

Norsk Kennel Klubs Lovkomité – Sak 2/2023

Saken gjelder

Spørsmålet er om aldersgrense på 80 år er i samsvar med Diskriminerings- og likestillingsloven.

NKKs Særkomite for utstilling vedtok 18. januar 2021 endring av regler for autorisasjon av Eksteriørdommere.

Fra 01.02.2021 lyder paragraf 8.3 slik:

8. VEDLIKEHOLD AV DOMMERAUTORISASJON

8.3 Dommere over 75 år innvilges automatisk honnørdommerstatus. Hvis de ikke ønsker dette, kan de søke DUK om forlengelse av sin autorisasjon for ett år av gangen.

Forlengelse kan innvilges til og med det året dommeren fyller 80. Deretter må dommeren avslutte sin gjerning.

I etterkant har NKKs kontrollkomite i et udatert notat ment at denne endringer er i strid med likestillings- og diskrimineringsloven, og anmodet NKKs Hovedstyre om å revurdere den aktuelle beslutningen og oppheve denne.

NKKs Hovedstyre ved styreleder sendte saken til Lovkomiteen den 13. februar 2023 med anmodning om å vurdere om dette vedtaket er lovlig, dvs. om det er lov til å fastsette en plikt til å fratre etter fylte 80 år.

Lovkomiteen gav administrasjonen melding 20. februar 2023 om at komiteen pga. stort arbeidspress blant medlemmene ikke umiddelbart kunne behandle saken.

Behandlingen har ytterligere blitt forsinket fordi man først ønsket å få uttalelse fra NKKs særkomité for utstilling (NSU), og i tillegg har avventet Likestillings- og diskrimineringsnemdas uttalelse i sak angående hvor advokatoppdrag ble avsluttet fordi en person var fylt 70 år, sak 2022/736. Denne ble mottatt 21. april 2023.

Kontrollkomiteen begrunner sitt standpunkt slik:

Den nye regelen er basert på enkelttilfelle. NKKs Dommerutdannelsekomité (DUK) syntes det var belastende å si fra til dommere som var over 80 år at de burde slutte å dømme. Spesielt var det en sak som ble ganske «heftig». Det må være en saklig begrunnelse. At man har hatt problemer med å avautorisere en eller to dommere er ikke en saklig grunn.

Det er kun eksteriørdommere som har aldersgrense, ikke f.eks. jaktprøvedommere. Det kan oppfattes underlig at det er fysisk og mentalt tyngre å dømme på utstilling enn å gå i marka og dømme jaktprøver. Mange 80-åringer i dag, er som 60 og 70 åringene for ca. 20 – 30 år siden. Mange 80-åringer har ingen problemer med reising.

FCI har ikke en regel om alder, noe som betyr at norske arrangører kan invitere en 90-åring fra utlandet til å dømme i Norge, men en norsk dommer kan ikke dømme hverken i Norge eller i utlandet etter fylte 80.

Man må ta eventuell avautorisering opp med hver enkelt dommer når den tid kommer.

Å avautorisere hundedommere pga. alder kan være feil, se kapittel 2 i Lov om likestilling og forbud mot diskriminering. Å vurdere alle likt pga. alder, er generaliserende. Så lenge man er egnet til å dømme, dvs. fysisk og psykisk frisk, blir regelen om avautorisering pga. alder diskriminerende for norske eksteriørdommere.

For å unngå å diskriminere noen kan det altså ikke være en generaliserende regel og det skal være en saklig begrunnelse. En konsulent hos Likestilling- og diskrimineringsombudet, vurderer det som at å avautorisere hundedommere pga. alder ikke ses på som en saklig grunn. Det ble fremhevet at regelen virket generaliserende, noe som er ulovlig.

Lovkomiteen har 14.3.2023 gitt NSU anledning til å uttale seg i saken.

NSU har følgende kommentarer:

NSU oversendte epost 10.04.2023, hvor det fremgår av mailrekken at hensikten er å unngå å måtte vurdere personlige evner og egenskaper sett fra DUK sin side. 80-års regel kan være lurt å ha - også for å beskytte de som sitter i DUK – slik det forstås mot krevende saker og personer som har vansker med å avfinne seg med DUKs faglige vurderinger. Aldersgrenser ikke nødvendigvis er diskriminerende da vi har aldersgrenser ellers i samfunnet.

NKK har i sitt utstillingsreglement pkt. 2 en nedre aldersgrense.

Forslaget er begrunnet med at DUK hadde en del eldre dommere som ikke fungerte tilfredsstillende av flere årsaker. Det var i den sammenheng utfordrende for DUK å få disse personene til å innse at tiden var inne for å avslutte sin dommerkarriere på en tilfredsstillende måte. Dvs. det ble en del uheldige saker med krevende saksbehandling og ubehagelig/utrivelige korrespondanser for alle parter.

NSU ønsker ikke å endre tidligere vedtak som er gitt i denne saken.

Lovkomiteen bemerker:

Det skal med rette stilles høye krav til en eksteriørdommer. Syn og hørsel må være godt på plass, og evne til å håndtere komplekse vurderinger kjapt og bestemt og riktig under stort press. Dette presset kan ved større utstillinger vare over lang tid, og skjønnets vurderingene

skal være gode og ensartete gjennom hele bedømmingen. Eksteriørdommernes vurderinger spiller til dels meget stor rolle for eier / hund, både som kvalitetsvurdering av hunden, som del av en konkurranse og hundens verdi som avlshund. Dommeren må også ha en viss grad av fysisk rørlighet.

Det er likevel ikke gitt at egenskapene som kreves av seg selv faller bort når man er 80 år. Det er derfor det kan reises spørsmål om en generell aldersgrense på 80 år er innen loven.

Å være eksteriørdommer er et tillitsverv, ikke en ansettelse eller oppdrag som direkte kan likestilles med ansettelse. Det er derfor likestillings- og diskrimineringsloven kapittel 2 § 6 1. avsnitt som kommer til anvendelse. Bestemmelsen viser til det generelle forbudet mot å diskriminere også pga. alder.

§ 6. Forbud mot å diskriminere

«Diskriminering på grunn av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, alder eller kombinasjoner av disse grunnlagene er forbudt. Med etnisitet menes blant annet nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge og språk.»

Indirekte diskriminering omhandles i § 8, det defineres som

«enhver tilsynelatende nøytral bestemmelse, betingelse, praksis, handling eller unnlattelse som vil stille personer dårligere enn andre, på grunn av forhold som nevnt i § 6 første ledd.»

§ 9 gir grunner for unntak fra dette, forskjellsbehandling er ikke i strid med forbudet i når den fyller følgende kriterier:

- «a. har et saklig formål*
- b. er nødvendig for å oppnå formålet og*
- c. ikke er uforholdsmessig inngripende overfor den eller de som forskjellsbehandles.»*

Direkte forskjellsbehandling på grunn av alder er med andre ord tillatt dersom forskjellsbehandlingen er nødvendig for å oppnå et saklig formål, er nødvendig og den ikke er uforholdsmessig inngripende overfor de det gjelder.

Konkret vurdering:

I utgangspunktet er endringen en generell endring basert på alder og derfor i strid med lovens hovedregel. Det er rett nok aldersgrenser i arbeidslivet, men de er i stor grad basert på lov og konkrete avtaler.

Bakgrunnen for endringen er imidlertid at man vil unngå vanskelige saker for den enkelte som kan oppleve å bli fratatt sitt verv. Bakgrunnen er derfor saklig ved at den fremmer de

tradisjonelle såkalte sosialpolitiske hensynene som man kaller disse i arbeidslivet. Disse er hensynet til verdig avgang, arbeidsdeling mellom generasjonene og forutsigbarhet for arbeidsgiver.

80 år er også en relativt høy aldersgrense, det har formodningen for seg at det vil være relativt flere over 80 som ikke vil fylle kravene enn om man hadde satt en aldersgrense f.eks 60 år. Det betyr at endringen kan være inngripende, men den kan ikke sies å være uforholdsmessig inngripende, overfor de det gjelder.

Det er vist til at det ikke er aldersgrenser for FCI-dommere (utenlandske dommere). Det er et argument for at det kan bli en viss grad av forskjellsbehandling, men så vidt vites kan arrangøren sjekke fødselsåret via FCIs dommerguide for FCI – autoriserte dommer som kommer fra land som er medlem av FCI. Dette er kanskje ikke i samme grad mulig for land som ikke er med i FCI, men Lovkomiteen antar at dommerens fødselsår lar seg bringe på det rene før de inviteres dersom man har en aldersgrense i vertslandets regelverk. Lovkomiteen antar derfor det er mulig for NKKs medlemmer å kunne håndtere dette slik at det ikke blir forskjellsbehandling i praksis.

Imidlertid reises spørsmålet om denne endringen er nødvendig (det finnes ingen bedre handlingsalternativer) for å oppnå formålet, eller om man kunne eller kan oppnå det samme på annen måte.

I denne sammenheng må Lovkomiteen peke på at regelendringen synes å ha kommet til ved en noe uformell saksbehandling, ved at DUK/NSU har vurdert dette og fremmet/ besluttet endringen. Det synes ikke å ha ikke vært formalisert dialog eller prosess med f.eks. eksteriørdommere generelt eller andre deler av NKK. Lovkomiteen kan heller ikke se at det har vært drøftet alternative fremgangsmåter.

Behovet for forsvarlig utførelse av arbeidet er saklig grunn. Det kan derfor være saklig å lage en regelendring med en slik begrunnelse. Men det må i så fall gjøres en konkret vurdering både av problemstillingen og hvordan den ellers kan løses. Det er heller ikke annen oppgitt konkret bakgrunn enn et par krevende enkeltsaker. Det har ikke kommet opplysninger til Lovkomiteen om at det er en generell problemstilling med eksteriørdommere over 80 som man mener ikke lenger er skikket for sine verv. Det er derfor ikke mulig for Lovkomiteen å konkludere med at endringen har vært nødvendig.

Dersom man ønsker å ha en lovlig øvre aldersgrense for eksteriørhundredommere, må dette med andre ord begrunnes grundigere og mer konkret. Det kan også være hensiktsmessig å vurdere en overgangsordning, at et eventuelt vedtak om øvre aldersgrense iverksettes på et tidspunkt som gir forutsigbarhet for de som eventuelt blir berørt eller berøres av dette.

Avgjørelsen fra Likestillings- og diskrimineringsnemndas uttalelse i sak ang oppdrag avsluttet fordi en person var fylt 70 år, sak 2022/736, og hvor Nemnda konkluderte med brudd på loven, er ikke direkte relevant. Lovkomiteen peker likevel på at Nemnda konstaterte lovbrudd og gav erstatning da oppdragsgiver (Bufetat) ikke konkret hadde begrunnet hvorfor det ville være saklig, nødvendig og forholdsmessig å forskjellsbehandle på grunn av alder.

Det er vist til at det ikke er aldersgrenser for jaktprøvedommere. Lovkomiteen er imidlertid kjent med at det er forslag om å begrense jaktprøvedommeres funksjonstid til 75 år, uten at dette har betydning i denne saken.

Oppsummert, slik saken er opplyst for Lovkomiteen kan ikke Lovkomiteen se av begrunnelsen for regelendringen at avgjørelsen om innføring av 80 år som aldersgrense er nødvendig. Det tilrås derfor en relevant prosess om spørsmålet i organisasjonen hvor det også begrunnes nærmere hvorfor tiltaket er nødvendig.

Konklusjon

Lovkomiteen kan ikke se at regelendringen slik den er presentert er i samsvar med likestillings- og diskrimineringsloven kapitel 2 § 6 1 avsnitt jf. § 9 første ledd a, b og c.

10. mai 2023

Anne Cathrine Frøstrup

Haakon Rognsaa Arnesen

Anders Tunold-Hanssen